

Mängd mat och dryck via avloppet från svenska hushåll 2021

En enkätundersökning och beteendestudie

Staffan Åkerblom, Annelise De Jong,
Tova Andersson

RAPPORT 6983 | MAJ 2021

Mängd mat och dryck via avloppet från svenska hushåll 2021

En enkätundersökning och beteendestudie

Författare Staffan Åkerblom, SCB,
Annelise De Jong, IVL Svenska Miljöinstitutet
och Tova Andersson, IVL Svenska Miljöinstitutet

Beställningar

Ordertel: 08-505 933 40

E-post: natur@cm.se

Postadress: Arkitektkopia AB, Box 110 93, 161 11 Bromma

Internet: www.naturvardsverket.se/publikationer

Naturvårdsverket

Tel: 010-698 10 00 Fax: 010-698 16 00

E-post: registrator@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 978-91-620-6983-4

ISSN 0282-7298

© Naturvårdsverket 2021

Grafisk produktion: AB Typoform

Omslag: Johnér bildbyrå

Innehåll

Förord	5
Sammanfattning	6
Summary	8
Inledning	10
Bakgrund	10
Syfte och mål	11
Avgränsning	11
Metod	12
Urval	12
Processen	12
Beräkningar	13
Enkäten	13
Beteendestudie	14
Resultat	15
Jämförbarhet	15
Mängd mat och dryck via avloppet	15
Livsmedelskategorier via avloppet	16
Typ av hushåll, mängder mat och dryck som hålls ut via avloppet	18
Anledningar till att mat och dryck hålls ut via avloppet	19
Beteendestudie	24
Diskussion	25
Processen	25
Mängder	26
Livsmedelskategorier	26
Anledningar till varför mat och dryck hålls ut	27
Beteendestudie	28
Slutsats	29
Denna undersökning	29
Erfarenheter från undersökningen	30
Källförteckning	31
Bilaga 1. Metodik – Urvalsdesign	32
Bilaga 2. Metodik – Estimationer	33
Bilaga 3. Intervjufrågor	37
Bilaga 4. Resultattabeller	38
Bilaga 5. Enkäten	40

Förord

Projektet har utförts av SMED (Svenska MiljöEmissionsData) på uppdrag av Naturvårdsverket. Studien har finansierats av ett regeringsuppdrag till Livsmedelsverket om att, tillsammans med Naturvårdsverket och Jordbruksverket, arbeta för minskat matsvinn under 2020–2025. Arbetet har skett på beställning och under överinseende av Christina Anderzén, Miljögiftsenheten, Ida Björkefall och Anita Lundström på Resurseffektivitetsevenheten. Myndigheterna har inte tagit ställning till innehållet i rapporten. Författarna svarar ensamma för innehåll och slutsatser.

Projektgruppen har bestått av Staffan Åkerblom Statistiska Centralbyrån (SCB), projektledare, och Annelise de Jong och Tova Andersson (IVL Svenska Miljöinstitutet). Projektgruppen har haft stöd från insamlingsenheten vid SCB där Lena Andersson har lett arbetet med tryck, utskick och inskanning av svar. Från metodenheten vid SCB har Jennica Wallenborg genomfört mättekniskt test innan utskick av enkäten och Rikard Gard samt Natalia Ogorodnikova har ansvarat för urval och beräkningar.

Slutligen, tack alla som har svarat på enkäten, utan er hade dessa resultat inte varit möjliga.

Stockholm 11 maj 2021

Johanna Farelius
Biträdande avdelningschef Samhällsavdelningen

Sammanfattning

För att få kunskap om hur stora mängder mat och dryck som hållts ut via avloppet har Svenska MiljöEmissionsData (SMED) på uppdrag av Naturvårdsverket genomfört en studie med målet att få reda på hur mycket mat och dryck som hushållen håller ut via avloppet i Sverige totalt under ett år och per person. Ytterligare ett mål med denna studie var att ta reda på vilken typ av mat och dryck som hålls ut, anledningar till att det hålls ut samt skillnader i mängder mellan olika typer av hushåll. SMED har genomfört en likande studie på uppdrag av Naturvårdsverket 2014 (Naturvårdsverket, 2014).

För att genomföra denna studie togs en pappersenkät fram som skickades ut till 2050 hushåll i hela Sverige. Totalt har 583 hushåll svarat på enkäten. Hushållen skulle själva mäta och registrera hur mycket ätbart och drickbart de hållde ut via avloppet under fyra dagar. Till enkäten fanns instruktioner om hur de svarande skulle fylla i enkäten. Det fanns sju olika livsmedelskategorier att välja på; mejeri, kaffe/te, övriga drycker, sött (glass, kräm m.m), sås och soppa, övrigt flytande matavfall och fast matavfall. De svarande skulle också kryssa i anledningen till att de hållde ut mat och dryck via avloppet. Endast ätbart och drickbart skulle rapporteras, vilket innebar att allt som rapporteras skulle kunna förtäras, vilket in sin tur innebär att allt som rapporteras är onödigt matsvinn. Kaffesump, teblad, spad från konserver ingår därmed inte.

Enkätens innehåll var liknande den som användes 2014. På grund av corona-pandemin inkluderades frågor om hushållen har varit hemma i större utsträckning under insamlingsperioden och om de tror att de mängder mat och dryck som hålls ut i avloppet har förändrats på grund av pandemin. De utvalda hushållen gavs också möjlighet att delta i en uppföljande beteendestudie där de blev kontaktade av SMED för en intervju för att besvara frågor om anledningar till att mat och dryck hålls ut i avloppet eller på andra ställen.

Resultaten visar att hushållen för 2021 hållde ut 18 kg mat och dryck per person eller 0,35 kg i veckan. Motsvarande siffror för 2014 var 26 kg per person eller 0,5 kg i veckan. Även om man tar hänsyn till osäkerhetsintervall i undersökningarna tyder det på att det har skett en minskning i dessa mängder per person. De totala mängderna som hålldes ut i avloppet var cirka 190 000 ton mat i undersökningen 2021, motsvarande siffra 2014 var 226 000 ton. Det är också viktigt att ha i åtanke att befolkningen i Sverige mellan 2014 och 2021 har ökat (SCB, 2020).

De största mängderna mat och dryck som hålldes ut via avloppet var kaffe/te, mejeriprodukter och övriga drycker. Närmare 45 procent av de mängderna bestod av kaffe/te, 21 procent av mejeriprodukter och 9 procent av övriga drycker (t.ex. saft, kolsyrade drycker och alkoholhaltiga drycker). Därefter kom sås och soppa och fast matavfall (t.ex. ris, pasta och flingor). Minst mängder hålldes ut av livsmedelskategorierna övrigt flytande matavfall och sött.

Resultatet i denna undersökning visar att 71 procent av avfallet hålldes ut på grund

av det blivit över från måltid/matlagning/fika, 23 procent på grund av att varan var gammal eller att datumet var utgången och sex procent av annan anledning. Den typ av hushåll som hällde ut mest per person var enpersonshushåll (26 kg per person), följt av tvåpersonshushåll (21 kg per person), trepersonshushåll (15 kg per person). Hushåll med fyra personer hällde ut 14 kg per person och hushåll med fem personer 10 kg per person.

I den mindre beteendestudien har totalt 17 respondenter intervjuats om anledningen till varför man häller ut mat och/eller dryck i avloppet, eller varför man inte gör det. Stickprovet är baserat på en grupp respondenter där urvalet baseras på de som angett kontaktuppgifter och haft möjlighet och intresse att svara. Respondenter i den kvalitativa beteendestudien visade sig vara övervägande en- och tvåpersonshushåll som, till skillnad från majoriteten av en- och tvåpersonshushåll, inte alls häller ut mat i avloppet, och väldigt lite dryck. Det är framförallt för ekonomiska och ideologiska skäl, såsom resurshantering och hållbarhet, och i mindre grad praktiska skäl att de inte häller ut mat och dryck i avloppet. För att undvika att hälla ut mat och dryck svarar respondenterna att de inte köper mer mat än man använder, tillagar mat i rätt proportioner, använder matrester samt ser, luktar och smakar på maten för att bedöma om den är färsk och utgår inte från bäst före datum. Framtida beteendestudier inom samma ämne bör skalas upp till ett större och randomiserat stickprov, för att få in mer insikter från hushåll som faktiskt häller ut mat eller dryck i avloppet, samt att inkludera större andel flerpersonghushåll för att få fler perspektiv. Erfarenheter från den kvalitativa beteendestudien kommer kunna utgöra en grund för utformning av fördjupade analyser framöver.

Effekterna av corona-pandemins på hur stora mängder mat och dryck som hålls ut i avloppet var inte möjliga att utvärdera. Anledningen till detta var ett stort objektbortfall som gjorde att det inte fanns tillräckligt med observationer för att statistiskt säkerställa att det finns en skillnad mellan de grupper som var hemma på grund av corona-pandemin och de som var hemma av andra orsaker.

Summary

Food and drink disposed down the drain from Swedish households 2021 – a survey study

To gain knowledge about how large amounts of food and drink are disposed to the drain, Swedish Environmental Emission Data (SMED) has carried out a study on behalf of the Swedish Environmental Protection Agency with the aim of finding out how much food and drink households disposed to the drain, in Sweden in total for one year and per person. Another goal of this study was to find out what type of food and drink is disposed, reasons why it is poured and differences in quantities between different types of households. The Swedish Environmental Protection Agency commissioned SMED to conduct a similar survey in 2014 (Naturvårdsverket, 2014).

To carry out this study, a paper survey was produced and sent out to 2050 households throughout Sweden. A total of 583 households responded to the survey. Households themselves would quantify and register how much edible and drinkable food they disposed to the drain for four days. The questionnaire contained instructions on how the respondents should complete the questionnaire. There were seven different food categories to choose from; dairy, coffee / tea, other beverages, sweet (ice cream, cream, etc.), sauce and soup, other liquid food waste and solid food waste. The respondents would also indicate the reason why they disposed food and drink to the drain. Only edible and drinkable food should be reported, which meant that everything that would be reported could be consumed, which in turn means that everything that is reported is unnecessary food waste. Coffee grounds, tea leaves, spades from canned food are thus not included.

The content of the survey should be similar to that used in 2014. Due to the Corona pandemic that has been going on since 2020, questions were included about whether households have been at home to a greater extent during the collection period and whether they believe that the quantities thrown down the drain have changed due to the pandemic. The selected households were also given the opportunity to participate in a follow-up behavioral study where they were contacted by SMED for an interview to answer questions about reasons why food and drink are disposed to the drain or elsewhere.

The results show that for 2021 households poured out 18 kg of food and drink per person or 0,35 kg per week. The corresponding figures for 2014 were 26 kg per person or 0,5 kg per week. Even taking into account uncertainty intervals in the surveys, this indicates that there has been a decrease in these amounts per person. The total quantities poured into the sewer were about 190,000 tons of food in the 2021 survey, the corresponding figure in 2014 was 226,000 tons. It is also important to bear in mind that between 2014 and 2021 the population in Sweden has increased (SCB, 2020).

The largest amounts of food and beverages that were poured out through the drain were coffee/tea, dairy products and other beverages. Approximately 45 percent of the discarded quantities consisted of coffee / tea, 21 percent of dairy products and 9 percent of other beverages (eg. juice, carbonated beverages and alcoholic beverages). Then came sauce and soup and solid food waste (eg. rice, pasta and cereals). The least quantities were poured out of the food categories other liquid food waste and sweet.

The results show that 71 percent of the waste was poured out because it had been left over from meals / cooking / coffee breaks, 23 percent because the product was old or the date had expired and six percent for other reasons. The type of household that poured out the most per person in 2021 was one-person households (26 kg per person), followed by two-person households (21 kg per person), three-person households (15 kg per person). Households with four people poured out 14 kg per person and households with five people 10 kg per person.

In the behavioural study, a total of 17 respondents has been interviewed about the reason why food and/or drink is thrown down the drain, or not. The sample is based on a group of respondents where the selection is based on those who provided contact information and had the opportunity and interest to respond. Respondents to the qualitative behavioural study turn out to be predominantly one and two-person households that, in opposite to most one or two-person households, in fact do not throw food down the drain at all, and very little drink. It is mainly for economic and ideological reasons, such as resource management and sustainability, and to a lesser extent practical reasons that they do not throw food and drink. To avoid throwing away food and drink, respondents indicate that they do not buy more food than they use, cook food in the right proportions, use food residues, and try to see, smell and taste the food to assess whether it is fresh and not base this on the best before date. Future behavioral studies on this topic should be scaled up to a larger and randomized sample, in order to gain more insights from households that actually throw food or drink into the sewer, as well as study a larger proportion of multi-person households to get more perspectives.

The effects of the Corona pandemic on the amount of food and drink poured into the drain were not possible to evaluate. The reason for this was a large loss of objects, which meant that there were not enough observations to statistically ensure that there is a difference between the groups that were at home due to the corona pandemic and those who were at home for other reasons.

Inledning

Livsmedelsverket har, tillsammans med Naturvårdsverket och Jordbruksverket, ett regeringsuppdrag för att minska matsvinnet. I regeringsuppdraget ska Livsmedelsverket, tillsammans med Naturvårdsverket och Jordbruksverket, tillsammans arbeta för att gemensamt samordna och driva arbetet nationellt för att minska matsvinnet. Regeringsuppdraget är det tredje uppdraget i följd där det nuvarande pågår mellan 2020 och 2025. Det är viktigt att veta hur stora mängder svinn det rör sig om och var det uppkommer för att kunna föreslå och följa upp mål, styrmedel och åtgärder. Livsmedelsverket har därför finansierat studien som en del av regeringsuppdraget.

Statistikproduktion och kunskapsunderlag har en viktig roll och Naturvårdsverket tillsammans med Svenska Miljö Emissions Data (SMED)¹ arbetar kontinuerligt för att förbättra statistik och kunskap om den svenska avfallshanteringen och om matavfall (kommande statistikinsamlingar kommer baseras på den EU-gemensamma definitionen för livsmedelsavfall men Naturvårdsverkets bedömning är att den kan användas synonymt med matavfall).

Bakgrund

För att kartlägga matavfallsflödena i Sverige har flera studier genomförts för att kvantifiera mängder matavfall som slängs i samhället. Sedan 2010 har Naturvårdsverket publicerat statistik vartannat år som beskriver hur matavfallsflödet ser ut i Sverige. De siffror som publiceras i dessa rapporter omfattar både källsorterat (eller utsorterat) matavfall och matavfall i restavfallet, det vill säga det som slängs tillsammans med annat avfall. Dessutom ingår matavfall från jordbruk och fiske, livsmedelsbutiker, storkök och restauranger samt livsmedelsindustrin.

För att komplettera bilden av hur mycket matavfall som slängs genomfördes 2014 den första studien för att kvantifiera mängderna av mat och dryck som hushållen håller i avloppet. Resultaten från den rapporten publicerades i en rapport 2014 (Naturvårdsverket, 2014). De resultat som redovisades i den rapporten har sedan använts för att komplettera statistiken över matavfall i samhället.

Inför studien 2014 genomfördes en noggrann förstudie som syftade till att studera hur tidigare undersökningar inom ämnet genomförts och med grund i detta ge förslag till hur en kommande enkätundersökning på uppdrag av Naturvårdsverket skulle kunna utformas. Slutsatsen från denna förstudie var att en enkätstudie som skulle undersöka hushållens mängd mat och dryck till avloppet var motiverad och förslag kring urval och utformning för att genomföra en sådan undersökning presenterades.

1. Det är ett samarbete mellan IVL, SCB, SLU och SMHI. Mer information finns på SMEDs hemsida www.smed.se.

Skattningen av mat och dryck som hålls ut i avloppet som gjordes 2014 har använts i beräkningar för matsvinn i samhället som sedan har redovisats i flera matavfallsrapporter. Naturvårdsverket har sett behov av att göra om studien för att uppdatera skattningen och se om det blivit någon förändring av hur mycket mat och dryck som hålls ut i avloppet i hushållen.

Syfte och mål

Syftet med projektet är att uppdatera studien från 2014 gällande Mat och dryck i avloppet. Målet med studien är uppskatta på hur mycket mat och dryck som hållts ut i avloppet i Sverige under 2021 totalt, samt fördelat på olika storlekar av hushåll och per person. Ytterligare ett mål är att ta reda på vilken typ av mat som hålls ut mest.

En mindre beteendestudie ingår också i projektet, där hushåll som har svarat på enkäten och vill delta i studien intervjuas kring skäl till att de håller ut mat och dryck i avloppet. Det blir således en fördjupning kring orsaker till att mat och dryck hålls ut, i enkätstudien finns endast tre fasta alternativ (Gammal vara eller utgången datum; Rester från måltid/matlagning/fika; Annan anledning). Erfarenheter från den kvalitativa beteendestudien ska även kunna vara behjälplig vid utformning av fördjupade analyser framöver.

Avgränsning

Enkäten skickades ut till personer över 18 år eller äldre i Sverige. Avgränsningen för undersökningen skulle så långt möjligt följa den avgränsning som gällde vid undersökningen som genomfördes 2014. En viktig avgränsning (vilken också gjordes vid undersökningen 2014) var att endast mat och dryck som brukar förtäras skulle inkluderas i undersökningen. Detta innebär att exempelvis spad från konserver, kaffesump, teblad, äggskal och kokvatten som hamnade i avloppet inte skulle mätas och inkluderas i enkäten. En förändring jämfört med undersökningen 2014 var att det inte togs någon hänsyn till att hushåll med matavfallskvarn ingick i undersökningen eftersom det var en mycket liten andel som hade matavfallskvarn vid undersökningen 2014. I övrigt gjordes inte några avgränsningar i det insamlade materialet.

Metod

Urval

Ett urval på 2 050 personer gjordes från SCB:s register över totalbefolkningen (RTB). I urvalet ingår personer 18 år eller äldre. Till skillnad från studien som genomfördes 2014 stratifierades urvalsramen efter hushållsstorlek. Huvudsyfte med en sån förändring i urvalsdragningen var att man ville kunna säkerställa redovisning på hushållsstorlek och dessutom användning av storleksstrata borde leda till förbättring av precisionen. För mer detaljerad information om urvalet, se Bilaga 1.

Processen

Totalt skickades enkäten ut till 2 050 personer. Liksom i studien 2014 skickades enkäten till två olika grupper om 1 025 personer vardera, den ena gruppen skulle mäta söndag-onsdag och den andra gruppen onsdag-lördag samma vecka. Genom att använda fyra dagar till båda grupperna blev det mer kostnadseffektivt eftersom samma enkät kunde användas till båda grupperna. För att få med alla dagar i veckan fick varje grupp svara på en helgdag och tre vardagar. Projektgruppen ville att varje grupp skulle få mäta på en helgdag, för att de svarande eventuellt har ett annat beteende under helgen, och då fångar man i så fall detta beteende hos alla de svarande. Fyra dagar bedömdes som en lämplig tid som mätperiod. Sju dagar bedömdes vara för lång tid och risken fanns att bortfallet då skulle blivit större än med fyra mät dagar. Beräkningarna över total mängd matavfall baserades på mängd per dag, det innebär att det inte gjorde något att båda grupperna svarade på onsdagen.

Innan enkäten skickades ut fick urvalspersonerna ett förbrev, i januari 2021. Detta för att förvarna om att en enkät skulle komma i januari. Detta gjordes för att öka svarsfrekvensen. Enkäten skickades ut per post i januari 2021. Den första gruppen hade mät dagar 20–23 januari, den andra gruppen 24–27 januari. En påminnelse med en ny enkät skickades ut i början på februari till dem som inte svarat på den första enkäten. De fick då nya mät dagar 14–17 februari, respektive 17–20 februari. Svarsbrev med betalt porto bifogades enkäten.

Det fanns möjlighet att kontakta projektgruppen under mätningen då projektgruppens kontaktuppgifter fanns på framsidan av enkäten. Cirka 15 personer ringde/mailade någon person i projektgruppen. Frågorna som inkom handlade till största delen om förklaringar hur frågorna i enkäten skulle tolkas och vad som avsågs med de olika kategorierna matavfall som användes i enkäten. Alla inkomna svar skannades in och lagrades i en databas. Inga svar från enskilda uppgiftslämnare kan identifieras i resultatet i denna rapport.

För den mindre beteendestudien gjordes ett slumpmässigt urval från de som lämnade kontaktuppgifter och lämnade ett samtycke att bli kontaktade för en uppföljande intervju om anledningar till att mat och drycks hålls ut i avloppet eller på andra ställen.

Beräkningar

Beräkningarna gjordes med hjälp av statistikprogrammet SAS. Totalt antal svar, möjliga att använda, var 583 stycken. Utöver dessa fanns också 4 stycken enkätsvar där man inte hade fyllt i någon mängd avfall alls och inte heller kryssat i ”Inget matavfall har slängts idag”. Dessa 4 tolkades därför som bortfall på grund av att man inte vet om de har hoppat över att fylla i eller om de verkligen inte hade hållt ut något i avloppet. Om uppgiftslämnare inte fyllt i någon uppgift om antal barn tolkades det som att det saknades barn i hushållet. Om uppgiftslämnare inte fyllt i någon uppgift om antal vuxna i hushållet hämtades respektive uppgifterna från RTB. Om mängduppgifter för ätbart och drickbart fyllts i för någon dag men någon annan dag var tom tolkades den tomma dagen som att inget ätbart eller drickbart hållts ut.

Alla mängduppgifter skulle anges i dl. Detta på grund av att det ansågs för mycket begärt att svarspersonerna skulle väga det man hållde i avloppet, många har kanske inte ens en våg. Det antogs i beräkningarna att 1 dl väger 100 g. Det stämmer för de allra flesta av undersökningens livsmedelskategorier och för det som är vanligast förekommande, t.ex. kaffe/te, de flesta mejeriprodukter och övriga drycker. För någon enstaka vara, t.ex. grädde stämmer detta mindre bra eftersom 1 dl grädde väger mindre än 100 gram. När man använder fasta alternativ som ”kaffe/te” och ”mejeri” finns ingen information om exakt vilken vara det är. Det gör att man inte kan göra en mer noggrann beräkning av vikten på t.ex. grädde. Det har antagits att denna förenkling endast påverkar resultaten marginellt.

Skattningar av mängden ätbart och drickbart görs utifrån de inkomna svaren. Uppräkning till hela populationer görs med hjälp av vikter. Med vikter avses hur många personer ett enskilt svar representerar. För mer detaljerad information om beräkningarna, se Bilaga 2.

Enkäten

Enkäten som användes i studien utgick från den enkät som användes vid den förra studien 2014. Detaljer kring hur enkäten utformades finns beskrivet i den rapport som publicerades efter studien 2014 (Naturvårdsverket, 2014). Några anpassningar gjordes i enkäten från 2014 till denna studie. Under planeringen av studien diskuteras om den pågående coronapandemin under 2020 och 2021 skulle kunna påverka skattningen av mängderna mat och dryck som hålldes i avloppet. En anpassning av enkäten gjordes därför för att samla in information om hushållen har förändrat sitt beteende pga. coronapandemin. För att bedöma om mängderna mat och dryck som hålls ut i avloppet har förändrats pga. coronapandemin ställdes frågorna:

- Arbetade någon hushållsmedlem under någon av dessa fyra dagar?
- Arbetade någon hushållsmedlem helt eller delvis hemifrån under dessa fyra dagar?
- Hur många hushållsmedlemmar tror du arbetade hemifrån enbart pga. coronapandemin?
- Tror du att mängden mat och dryck hushållet slänger i avloppet förändrats pga. coronapandemin?

Instruktionerna för hur hushållen skulle fylla i enkäten förtydligades med en färgad ruta på enkätens andra sida. För att öka svarsfrekvensen om antalet personer som ingår i hushållet flyttades svarsrutan med frågan *Hur många vuxna och barn ingår i hushållet?* till en tydligare plats i enkäten innan de corona-relaterade frågorna. Liksom i undersökningen 2014 erbjöds hushållen möjlighet att lämna kontaktuppgifter för att bli kontaktade av projektgruppen och delta i en uppföljande intervju. I enkäten som användes 2014 ingick en fråga om köksavfallskvarn används i hushållet. Denna fråga utgick i denna studie.

Hushållen erbjöds möjlighet att bli kontaktade för en telefonintervju som handlade om anledningar till att mat och dryck hålls ut i avloppet eller på andra ställen. Hushållen kunde frivilligt lämna kontaktuppgifter för att delta i telefonintervju i slutet av enkäten.

Beteendestudie

Baserad på kontaktuppgifter av respondenter som hade angett i enkäten att de vill bli intervjuade i beteendestudien har vi intervjuat 17 respondenter i februari och mars 2021. Det fanns inte möjlighet att selektera respondenter baserad på sammanställning av hushållet eller hur mycket de håller ut på grund av datasekretess. Information om hur mycket mat och dryck som har hållits ut i avloppet har hämtats in under intervjun.

Semi-strukturerade intervjuer på ca 15 minuter har genomförts av två beteendeforskare från IVL Svenska Miljöinstitutet (medförfattare till rapporten) via digitala möten eller telefon, med frågor om hushållsammanställning, boendesituation, samt rutiner inom hantering av mat- och dryckesrester, inklusive om det hålls ut i avloppet, och även om det finns förbättringsmöjligheter samt hur man jämför sig med andra vad gäller hur mycket mat och dryck som hålls ut. Resultatet av intervjuer har dokumenterats och sammanställts genom våra egna analyser av de svar på intervjufrågor, som presenteras i denna rapport. De frågor som ställdes till redovisas i bilaga 3.

Resultat

Jämförbarhet

Detta är den andra gången som SCB genomför undersökningen. Undersökningarna 2014 och 2021 genomfördes på samma sätt med avseende på urvalsstorlek, insamlingsmetod och antal påminnelser. Den enda avvikelserna i urval- och skattningsförfarandena är till följd av urvalsdesignen som är stratifierad² på hushållsstorlek, till skillnad mot i studien 2014 då ingen stratifiering användes. Jämförelserna av de mängder som hålls ut via avloppet mellan 2014 och 2021 ska göras med försiktighet. Detta gäller även jämförelser mellan totalmängder och individskattningar för respektive avfallskategori. Hänsyn måste tas till osäkerhetsintervall för varje punktskattning som presenteras i bilaga 4. Innan man drar slutsatser om skillnader mellan punktskattningar gäller det att jämföra skillnadens storlek med hur stor osäkerheten är. I det fall differensen ligger inom felmarginalen innebär det att den är så liten att den ryms inom osäkerheten och att någon säkerställd skillnad inte finns.

Mängd mat och dryck via avloppet

Enligt undersökningen 2021 hålls totalt cirka 190 000 ton mat och dryck via avloppet från hushåll under ett år (224 000 ton 2014). Det är också viktigt att ha i åtanke att befolkningen i Sverige mellan 2014 och 2021 har ökat (SCB, 2020). Mer detaljerade data av skattade mängder mat och dryck och osäkerhetsmått finns redovisat i bilaga 4.

Den totala mängden mat och dryck via avlopp från hushåll beräknas till 18 kilo per person och år i Sverige (26 kilo per person 2014). Jämförelsevis uppskattades 2018 mängden matavfall som sorteras ut från hushåll för biologisk behandling och matavfall som hamnar i soppåsen och går till förbränning till 69 kilo per person (Naturvårdsverket, 2020). I matavfallet inkluderas både oundvikligt matavfall (exempelvis skal, ben och kaffesump) och onödigt matavfall (exempelvis matrester och öppnade matförpackningar) – ofta kallat matsvinn.

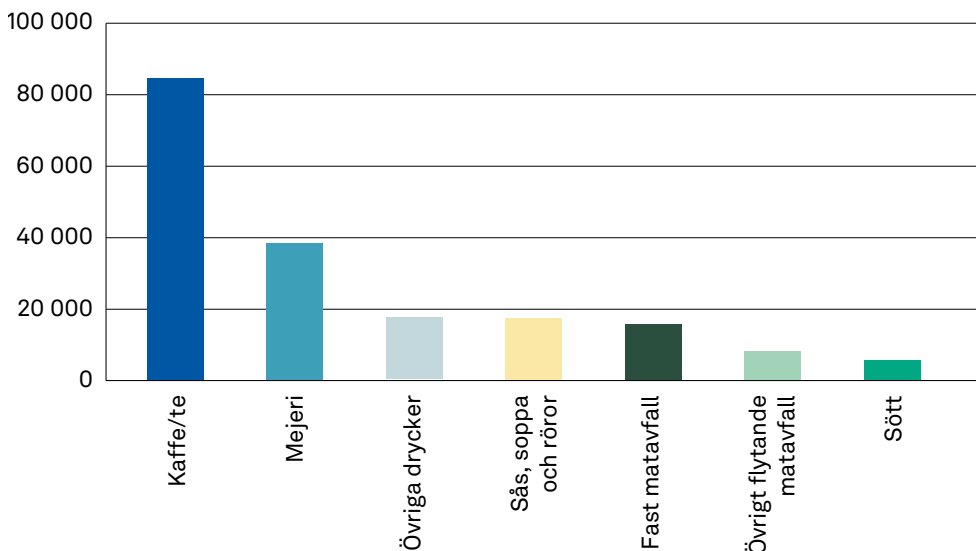
2. Stratifiering på hushållsnivå innebär i detta fall en fördelning i fem grupper baserat på hushållens storlek, varifrån ett representativt antal personer väljs ut. För ytterligare detaljer se bilaga 4.

Livsmedelskategorier via avloppet

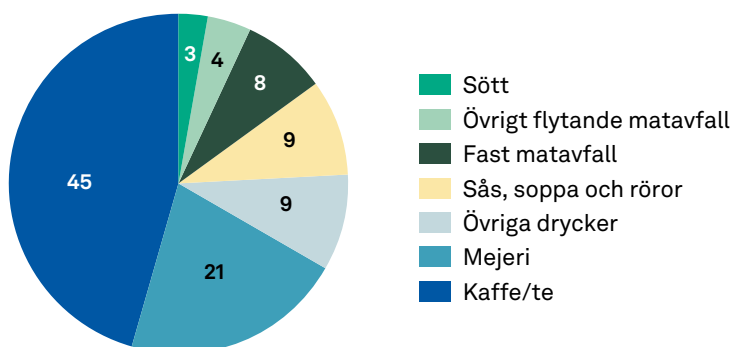
I enkäten fanns fasta livsmedelskategorier där de svarande ombads fylla i hur mycket som hälldes ut av varje kategori per dag. De sju livsmedelskategorier som fanns i enkäten var; mejeri, kaffe/te, övriga drycker, sött, sås och soppa, övrigt flytande matavfall samt fast matavfall.

Beräkningen för 2021 års studie visade på att de största mängderna mat och dryck som hälldes ut i avloppet bestod av 84 400 ton kaffe/te (86 400 ton 2014), 38 200 ton mejeriprodukter (55 000 ton 2014) och 17 400 ton övriga drycker (24 000 ton 2014). Andelen kaffe och te av totala mängderna 2021 var 45 procent (38 procent 2014). Mejeriprodukter utgjorde 21 procent av mat och dryck som 2021 hälldes ut via avloppet (25 procent 2014). Övriga drycker, till exempel saft, kolsyrade drycker och alkoholhaltiga drycker, stod 2021 för strax över 9 procent av mat och dryck som hälldes ut via avloppet (10 procent 2014). Kategorin sås, soppa och röror utgjorde i 2021 års studie 17 300 ton (21 300 ton 2014) och fast matavfall 15 500 ton (22 600 ton 2014). Minst mängder av mat och dryck som 2021 hälldes ut via avloppet kom från övrigt flytande matavfall (7 900 ton, 4 procent) och sött (5 400 ton, 3 procent). Exempel på övrigt flytande matavfall är rått ägg, kokosmjölk och tomatpuré. Sött kan till exempel vara glass, sylt och marmelad. Mängder för respektive livsmedelskategori redovisas i Figur 1 och andelar i Figur 2. Mer detaljerade data och osäkerhetsmått finns i bilaga 4.

Figur 1. Total mängd mat och dryck (ton) via avloppet i Sverige 2021 fördelat på sju livsmedelskategorier.

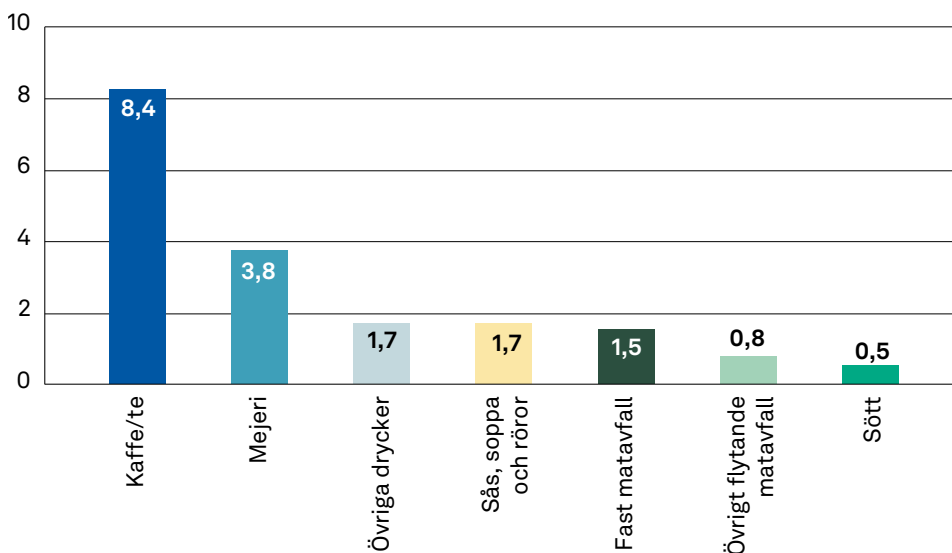

Figur 2. Total mängd mat och dryck via avloppet i Sverige 2021, andel (procent) fördelat på sju livsmedelskategorier. Redovisas i avrundade värden.

Per person hölls det ut ungefär 8 kg kaffe/te och 4 kg mejeriprodukter per år via avloppet (2014 hölls det ut 10 kg kaffe/te respektive 6 kg mejeriprodukter per person och år). Totalt motsvarar dessa två kategorier för 2021 två tredjedelar av de totala 18 kg per person och år. Per person hölls det 2021 ut knappt 2 kg per år av övriga drycker, fast matavfall samt sås och soppa (3 kg 2014). Ungefär 0,5 kg sött hölls ut per person och år vilket är samma mängd som rapporterades 2014. I Figur 3 redovisas mängd mat och dryck via avloppet 2021 i kg/person och år per kategori.

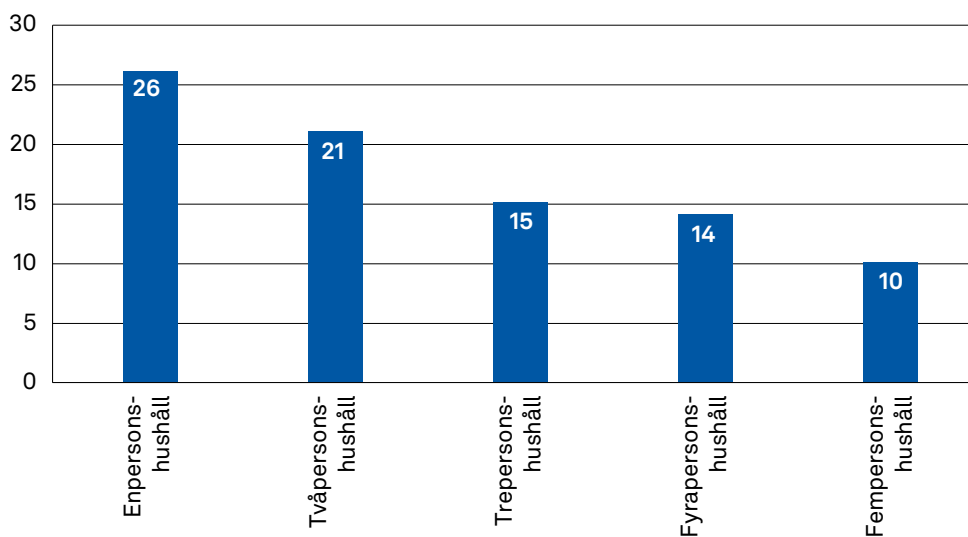
Figur 3. Mängd mat och dryck via avloppet i Sverige 2021 (kg/person och år) fördelat på sju livsmedelskategorier.

Typ av hushåll, mängder mat och dryck som hålls ut via avloppet

Mängder mat och dryck som hålls ut via avlopp i hushåll av olika storlek presenteras i Figur 4. Enpersonshushåll var den typ av hushåll som 2021 höllde ut mest mat och dryck via avloppet, cirka 26 kg per person (32 kg per person 2014). Tvåpersonshushåll och trepersonshushåll höllde något mindre, 21 kg per person och år (26 kg per person 2014). Större hushåll höllde 2021 ut mindre per person, trepersonshushåll och fyrapersonshushåll höllde ut i genomsnitt 14-15 kg per person och år (27 respektive 24 kg per person 2014) och hushåll med fem personer höllde ut minst, i genomsnitt 10 kg per person och år (15 kg per person 2014).

Figur 4. Mängd mat och dryck som hölldes ut via avloppet 2021 fördelat på olika typer av hushåll (kg/person och år). Redovisas i avrundade värden.

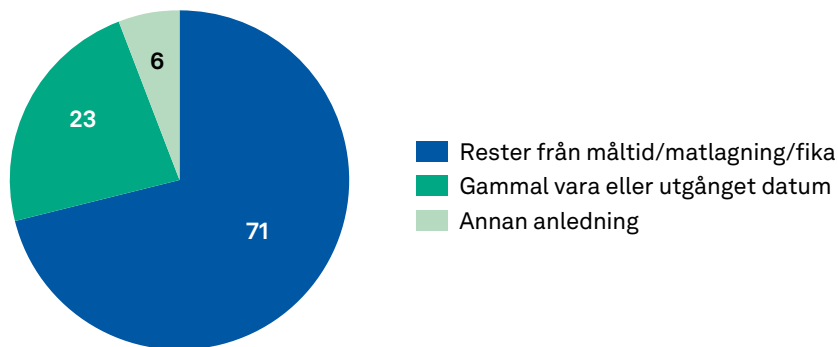
Anledningar till att mat och dryck hålls ut via avloppet

I enkäten ombads de svarande att ange av vilken anledning som mat eller dryck hölls ut via avloppet. Det fanns tre anledningar att välja mellan:

- Gammal vara eller utgången datum
- Rester från måltid/matlagning/fika
- Annan anledning

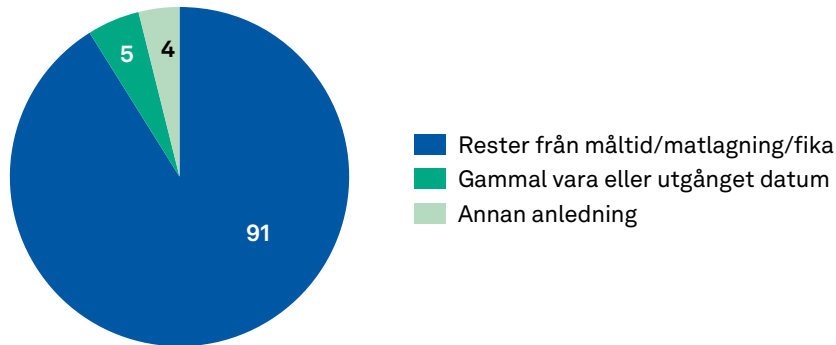
Resultatet för 2021 visar att 71 procent av avfallet hölls ut på grund av rester från måltid/matlagning/fika (70 procent 2014). 23 procent hölls ut på grund av att varan har blivit gammal eller att datumet har gått ut (26 procent 2014). Det var 6 procent av avfallet som hölls ut av annan anledning (4 procent 2014). Att det var så få som angav ”annan anledning” visar att de andra två grupperna fångade de två anledningar som var absolut vanligast. Mer detaljerad information om anledningar totalt och per livsmedelskategori finns i bilaga 4. Figur 5 visar anledningarna till att mat och dryck hölls ut via avloppet.

Figur 5. Anledningar till att mat och dryck hålls ut via avloppet från hushåll i Sverige (2021). Redovisas i procent, avrundade värden.

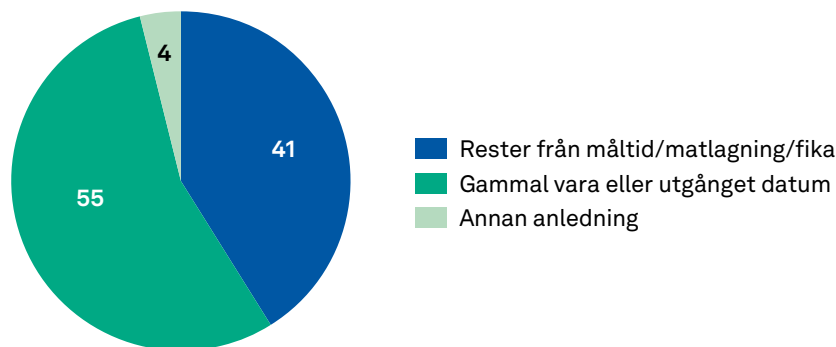
84 400 ton kaffe/te hälldes 2021 ut via avloppet. 91 procent av kaffe/te hälldes ut via avloppet på grund av att det blev över efter måltid/matlagning (94 procent 2014). Totalt hälldes 5 procent ut på grund av att det var gammalt/utgången datum (3 procent 2014) och 4 procent av övrig anledning (3 procent 2014). Fördelningen av anledningarna redovisas i Figur 6.

Figur 6. Anledningar till att kaffe/te hälldes ut via avloppet från hushåll i Sverige (2021). Redovisas i procent, avrundade värden.

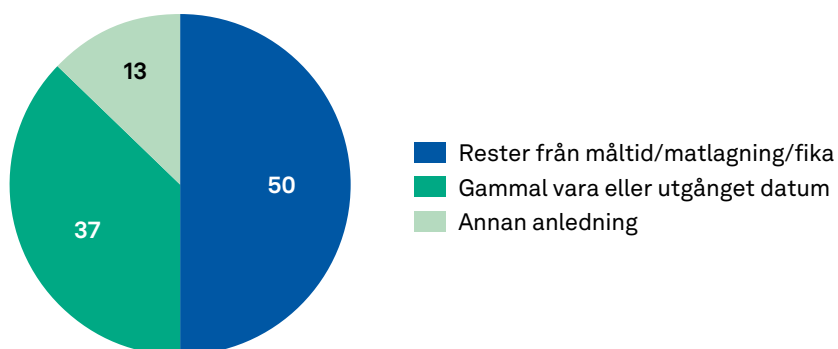
Totalt hälldes 38 200 ton mejeriprodukter ut via avloppet år 2021. Anledningarna till att mejeriprodukter hälldes ut skilde sig inte mycket jämfört ned 2014. 55 procent av mejerivaror i 2021 års studie hälldes ut främst på grund av gammalt/utgången datum (54 procent 2014), 41 procent samt att det blev över efter måltid/matlagning (42 procent 2014), och annan anledning 4 procent (4 procent 2014), se Figur 7.

Figur 7. Anledningar till att mejeriprodukter hälldes ut via avloppet från hushåll i Sverige (2021). Redovisas i procent, avrundade värden.

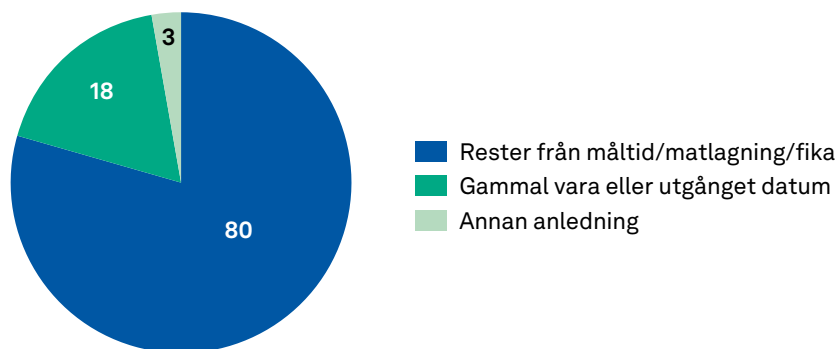
Totalt hölls 17 400 ton övriga drycker ut via avloppet 2021. 50 procent hölls ut för att det var rester blev över efter måltid/matlagning (46 procent 2014) och 37 procent hölls ut för att dryckerna var gamla/gått ut i datum (47 procent 2014), se Figur 8. 13 procent av övriga drycker hölls ut av annan anledning (7 procent 2014).

Figur 8. Anledningar till att övriga drycker hölls ut via avloppet från hushåll i Sverige (2021). Redovisas i procent, avrundade värden.

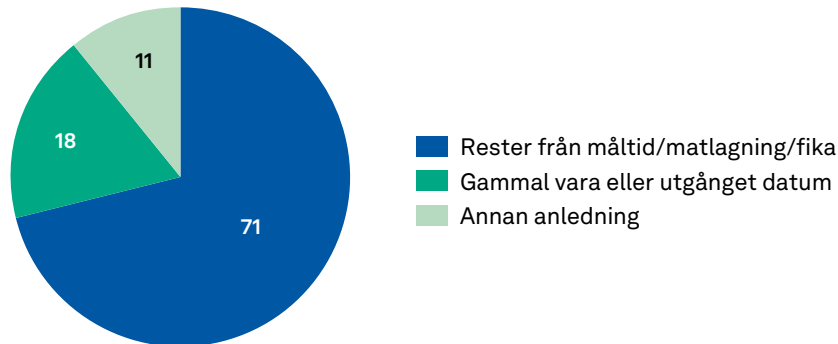
Totalt hölls 15 500 ton fast matavfall ut via avloppet 2021. Nästan 12 400 ton, eller 80 procent fast matavfall hölls ut via avloppet för att det blev över efter måltid/matlagning (70 procent 2014), se Figur 9. Enligt studien 2021 hölls 18 procent ut för att det var gammalt/utgången i datum (27 procent 2014) och 3 procent av annan anledning (4 procent 2014). Summan blir inte 100 procent på grund av avrundningar.

Figur 9. Anledningar till att fast matavfall hölls ut via avloppet från hushåll i Sverige (2021). Redovisas i procent, avrundade värden.

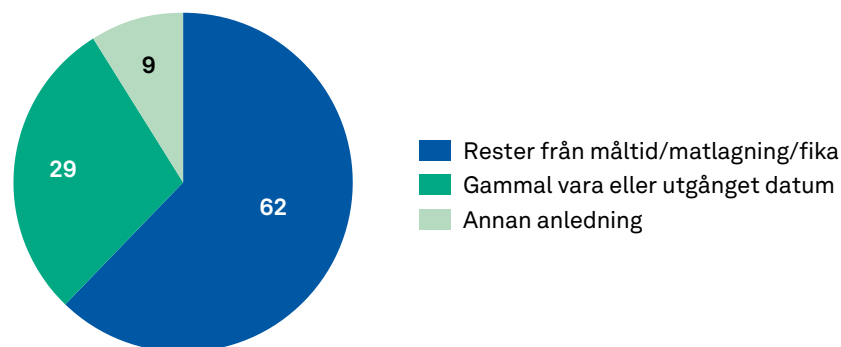
Totalt hölls cirka 17 300 ton sås och soppa ut via avloppet i Sverige 2021. 71 procent av sås och soppa, motsvarande 12 300 ton, hölls ut på grund av det blev över efter måltid/matlagning (76 procent 2014), se Figur 10. 18 procent, eller 3 100 ton hölls ut för att det var gammalt eller utgången datum (21 procent 2014) och 11 procent av annan anledning (3 procent 2014).

Figur 10. Anledningar till att sås och soppa hölls ut via avloppet från hushåll i Sverige (2021). Redovisas i procent, avrundade värden.

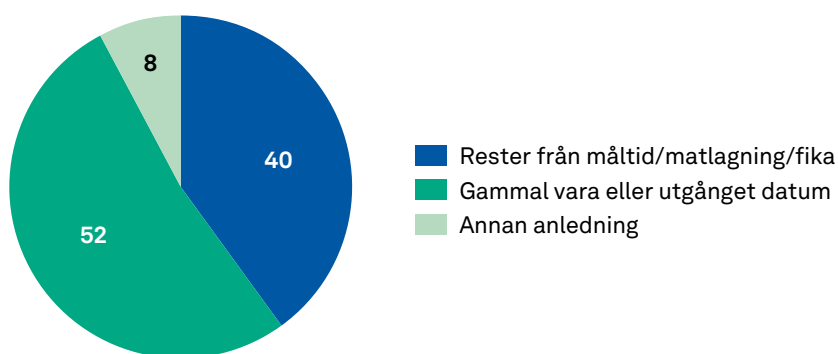
Totalt hölls 7 900 ton avfall ut 2021 som tillhörde kategorin övrigt flytande matavfall. Av övrigt flytande matavfall, till exempel olja och kokosmjölk, hölls 62 procent ut för att det var över efter måltid/matlagning, vilket var nästan lika mycket som 2014 (63 procent), se Figur 11. 29 procent hölls ut på grund av att det var gammalt eller utgången i datum (25 procent 2014). Övrigt flytande matavfall som hölls ut av annan anledning var 9 procent (12 procent 2014).

Figur 11. Anledningar till att övrigt flytande matavfall hölls ut via avloppet från hushåll i Sverige (2021). Redovisas i procent, avrundade värden.

Minst mängder mat och dryck hälldes ut inom kategorin sött, totalt knappt 5 400 ton 2021. Av dessa hälldes 52 procent för att det var gammalt/utgången datum (26 procent 2014) och 40 procent för att det var över efter måltid/matlagning (70 procent 2014) och 8 procent på grund av annan anledning (3 procent 2014), se Figur 12.

Figur 12. Anledningar till att sött hälldes ut via avloppet från hushåll i Sverige (2021). Redovisas i procent, avrundade värden.

Beteendestudie

Av de personer som kontaktades för deltagande i beteendestudien accepterade 17 personer att delta. Respondenternas medelålder är 69 år. Av respondenterna bor 76 procent i hus och 24 procent i lägenhet. Fördelning av boendesituationen mellan stan, mittemellan stan och landet, och på landet är resp. 59 procent, 18 procent och 23 procent. Stickprovet av respondenter består av 47 procent av enpersonshushåll, och 53 procent flerpersongshushåll (varav 47 procent tvåpersoners hushåll).

De flesta respondenter uppger att de inte alls håller ut mat och väldigt lite dryck i avloppet. Det som nämns mest är små mängder av kaffe/te och mejeriprodukter som hamnar i avloppet ibland. Stora förpackningar nämns som en bov i dramat av ett par av respondenterna då de kan leda till att mat hålls ut då allt inte går åt, detta gäller då för enpersonshushåll. Brist på kunskap kring matens hållbarhet lyfter en del respondenter kring varför det slängs mycket matavfall i samhället i stort. Även bäst före datum kan också uppfattas att man inte kan konsumera efter datumet, som inte är rätt. En respondent berättade även att det inte alltid är lätt för föräldrarna med barn som bor hemma att få barnen att följa föräldrarnas förebilder hur de gör för att undvika mat och dryck avfall, men att det har fungerat bättre när barnen blivit större. Olika skäl uppges till varför man inte håller ut mat och dryck. Det som framförs främst är ekonomiska och ideologiska skäl såsom hållbarhet och resursanvändning men även i mindre grad praktiska skäl. Flertalet respondenter pratar om att de har vuxit upp med att inte slänga mat även om det finns i överflöd nu. De respondenter som har hus har ofta någon form av hemkompost som de använder för att kasta matavfall och även dryck. Det som inte komposteras, tex små kycklingben eller äggskal kastas i restavfallet. I många kommuner finns matavfallsinsamling som fungerar bra enligt respondenter, och där slängs det matavfall som inte är i vätskeform. Stopp i avloppet är en praktisk anledning till varför flertal respondenter undviker att hålla ut mat och dryck i avloppet.

Exempel som lyfts för att undvika att hålla ut mat och dryck i avloppet är att koka den mängd te och kaffe som behövs, laga till den mängd mat som behövs och att använda rester. Vissa av de intervjuade lyfter att de använder sig av sina sinnen; att se, lukta och smaka och inte enbart ser till bäst före datumet. Lång hållbarhet på icke animaliska "mejerivaror" leder också enligt en respondent till att inget sådant hålls ut. Även för att slänga flytande rester finns andra lösningar än avloppet. Främst nämns fettavfall av ett flertal respondenter.

Sammanfattande finns det få anledningar enligt respondenterna till att hålla ut mat och/eller dryck i avloppet, och det är mest te/kaffe eller mejeriprodukter som inte kan slängas någon annanstans som hamnar i avloppet enligt respondenterna.

Diskussion

Processen

Denna studie byggde vidare på studien som genomfördes 2014 och kunde dra nytta av erfarenheter från det projektet. I förstudien till studien 2014 lades mycket tid och resurser på att utforma enkäten och instruktionerna för hur enkäten skulle fyllas i. För att uppnå jämförbarhet mellan undersökningarna användes samma frågor för hur mycket mat och dryck som hölls ut i avloppet. Förändringarna i enkäten gjordes för att göra det tydligare för hushållen hur de skulle fylla i uppgifterna och att öka svarsfrekvensen om bakgrundsinformation om antalet personer som ingår i hushållet.

I samband med att enkäten uppdaterades har även metoden för urvalet setts över. Urvalsramen stratifierades efter hushållsstorlek (se beskrivning av urvalet och stratifiering i bilaga 1), till skillnad mot i studien 2014 då ingen stratifiering användes. Någon utvärdering av effekten som en förändring i urvalsdragningen har medfört har inte gjorts i denna undersökning.

Skattningarna i undersökningen är behäftad med osäkerhet. Med total osäkerhet avses den sammanlagda osäkerheten (slumpmässiga och systematiska avvikelser). När det gäller den totala tillförlitligheten kan det nämnas att undersökningen komplicerats av flera osäkerhetskällor än urval och att framförallt är det bortfall som kan anses vara en väsentlig osäkerhetskälla som kan påverka statistikens tillförlitlighet mest. Någon utvärdering av hur tillförlitligheten påverkas av eventuella systematiska avvikelser har inte gjorts för detta uppdrag.

Hushållen hade möjlighet att lämna ut kontaktuppgifter om de ville delta i en uppföljande intervju för att undersöka varför man håller ut mat och dryck i avloppet eller varför man inte gör det. Detta var ett nytt moment som tidigare inte har använts i matavfallsundersökningar i Sverige.

En frågeställning som lyftes fram vid planeringen av studien var om corona-pandemin har påverkat hushållens tid som de arbetar hemma. Detta ansågs nämligen kunna påverka resultatets jämförbarhet med undersökningen som genomfördes 2014. Utformningen av frågor till denna studie gjordes i samarbete med mättekniker och metodstatistiker. Enkäten kompletterades med fyra frågor som syftade till att kunna utvärdera om de svarande har arbetat hemma i större utsträckning pga. corona-pandemin och om de ansåg att de håller ut mer mat och dryck i avloppet än vanligt. På grund av ett stort objektsbortfall gjorde att det inte fanns tillräckligt med observationer för att statistisk säkerställa att det finns en skillnad mellan de grupper som var hemma på grund av corona-pandemin och de som var hemma av andra orsaker. Se detaljer om skattningen av corona-pandemins effekter i bilaga 2.

Mängder

Andelen av den totala mängden matsvinn i samhället är ansenlig och blir en viktig variabel för framtida beräkningar av det totala matsvinnet i samhället. Denna undersökning visar att hushållen i genomsnitt håller ut 18 kg ätbart och drickbart per person och år via avloppet, vilket motsvarar cirka 0,35 kg per person och vecka. Fördelning mellan vilka hushåll som har störst respektive minst mängd till avlopp fördelar sig på samma sätt 2021 som 2014, det vill säga att i båda fallen håller en och tvåpersonershushållen ut de största mängderna medan de fyra och fempersoners-hushållen håller ut de minsta mängderna räknat per person och dag. Totalt hålls 2021 cirka 190 000 ton mat och dryck från Sveriges hushåll per år via avloppet. SMED bedömer att all den mat och dryck som rapporterats består av onödigt matsvinn, eftersom burkspad, kokspad, köttsaft och liknande inte skulle inkluderas enligt instruktioner till enkäten.

En studie från 2017 undersökte matavfall i tre amerikanska städer (Denver, Nashville och New York) och visade att cirka 83 kg matavfall slängdes per person och år (NRDC, 2017). Samma studie visade att 11 procent av matavfallet hölls ut i avloppet samt att den andel som motsvarar fraktionen onödigt matavfall (ätligt) uppgick till 57 procent och oundvikligt matavfall (oätligt) uppgick till 32 procent (NRDC, 2017). Mängden mat som hölls ut i avloppet i den amerikanska studien skulle därmed beräknas uppgå till 9,1 kg per person och år (83 kg per person och år*11 procent). Det bör hållas i åtanke att undersökningarnas metodik skiljer sig åt och resultaten bör jämföras med försiktighet.

Livsmedelskategorier

I jämförelse med studien 2014 fördelas de olika livsmedelskategorierna stort sett på samma sätt som tidigare. Den största mängden som hölls ut i avloppet 2021 var, liksom 2014, kaffe/te och utgjorde 84 400 ton och skilde inte mycket åt jämfört med 2014 då 86 400 ton hölls ut. Andelen kaffe/te var dock större 2021 (45 procent) jämfört med 2014 (38 procent). Mängden mejeriprodukter som hölls ut 2021 var 38 200 ton och var mindre jämfört med 2014 då mängden uppskattades till 55 500 ton. Andelen mejeriprodukter var marginellt mindre 2021 (21 procent) jämfört med 2014 (25 procent). Även mängden övriga drycker är lägre 2021 (17 400 ton) jämfört med mängderna 2014 (24 000 ton). Andelen övriga drycker var i stort sett oförändrad mellan undersökningarna (9-10 procent). Mängden sås, soppa och rörer var 17 300 ton 2021 (21 300 ton 2014) och fast matavfall 15 500 ton (22 600 ton 2014). Skillnaden i mängder sött och övrigt flytande matavfall mellan 2014 och 2021 var små.

Konsumentföreningen genomförde en stickprovsstudie (Konsumentföreningen, 2010, s. 2) som gav resultatet att 32 procent kaffe/te, 27 procent mejeriprodukter och 10 procent övriga drycker hölls ut i avloppet. Studier i andra länder har undersökt hushållens matavfall till ledningsnätet i förhållande till matavfall som går via annan avfallshantering i Nederländerna (Westerhoven & Steenhuisen, 2010) och Storbritannien (WRAP, 2009). Varken undersökningen från Nederländerna eller Storbritannien särredovisade kaffe/te som en egen huvudkategori, utan det ingick i en samlad kategori; Dryck. Kategorin dryck utgjorde den största mängden av det som

gick via avloppet i båda dessa studier. Här bör påpekas att undersökningarna från Nederländerna samt den som gjorts av Konsumentföreningen endast mätt flytande matavfall (dryck ingick), vilket innebär att jämförelsen mellan resultaten kan vara missvisande.

Anledningar till varför mat och dryck hålls ut

Undersökningen 2021 visar att 71 procent av mat och dryck hölls ut för att den blev över efter servering, kategorin "Rester från måltid/matlagning/fika" vilket är i stort sett oförändrad sedan undersökningen 2014 (70 procent). Tidigare undersökningar som redovisar anledningar till att matavfall hålls ut i avloppet visar är nästan samma 80 procent (WRAP, 2009) och Konsumentföreningens (2010) stickprovsstudies resultat på 68 procent. Det verkar därmed vara en samstämmig bild av att den största mängden mat hålls ut på grund av rester blev kvar efter måltid. Att hantera rester utan att hålla dem i avloppet blir därmed en viktig strategi om man vill minska mängden mat och dryck via avloppet.

I undersökningen från de tre amerikanska städerna gjordes ingen uppdelning mellan matavfall som hölls ut i avloppet eller annat matavfall och vid undersökningen användes fler kategorier för att undersöka anledningar till att matsvinn (NRDC, 2017). Resultaten visar att 44 procent var klassat som oätliga delar (oundvikligt matavfall), 20 procent som att det var gammalt (möjligt/förstörd), 11 procent rester från måltid (Engelska: "don't want as leftovers") och 25 procent av andra anledningar. Detta visar på ett annat mönster än de tidigare undersökningarna för matavfall som hålls ut i avloppet men den amerikanska undersökningen redovisar för hushållets hela matavfall.

I den nu genomförda undersökningen hölls 23 procent ut på grund av gammal vara eller utgången datum. Det kan jämföras mot drygt 20 procent från WRAP:s studie (2009, s. 16) och 11 procent från Konsumentföreningens studie (2010, s. 3). Återigen måste olikheter i metodik tas i beaktande när man jämför dessa siffror. Konsumentföreningen hade exempelvis en anledning som de kallade "kvar i förpackningen", vilket skulle kunna tolkas som att även den maten och drycken blivit för gammal. Den anledningen var 20 procent.

Andra anledningar att hålla ut mat och dryck utöver att maten var över efter måltid eller att det vara en gammal vara eller utgången datum utgjordes i denna undersökning endast fyra procent. I Konsumentföreningens undersökning kunde en procent av angivna anledningar klassificeras som annan anledning och WRAP hade inga svar som de klassificerade som annan anledning när det gällde den totala mängden mat och dryck. Detta tyder på att de två stora alternativen "lagat/serverat för mycket" och "gammal/utgången vara" täcker in i stort sett samtliga alternativ för anledningar att hålla ut mat och dryck i avloppet.

Beteendestudie

Den mindre beteendestudien inom undersökningen, har ett kvalitativt upplägg och är baserat på en grupp respondenter där urvalet baseras på de som angett kontaktuppgifter och haft möjlighet att svara med medelålder 69 år. Det betyder att resultatet inte är generaliserbart. I vilken utsträckning den gruppen är representativ för de som svarat på enkäten är inte undersökt. Stickprovet av respondenter består av 47 procent enpersonshushåll, och 53 procent flerpersonghushåll (47 procent tvåpersonshushåll) som håller ut ytterst lite och gärna ville dela sina rutiner och hållbara sätt att ta hand om mat- och dryck avfall på annat sätt än i avloppet, och det kan vara anledning att de ställer upp för intervjuer. De flesta uppger att de jämfört med andra håller ut mindre vilket stämmer med andra studier (Van Geffen et al., 2017).

Slutsats

Denna undersökning

Beräkningar visar att hushållen i genomsnitt håller ut cirka 18 kg mat och dryck via avloppet per person 2021 eller cirka 0,35 kg i veckan per person. Motsvarande mängd 2014 var 26 kg mat och dryck eller 0,5 kg i veckan per person. Även om man tar hänsyn till osäkerhetsintervall i undersökningarna tyder det på att det har skett en minskning i dessa mängder per person. Den största livsmedelskategorin är kaffe/te med 45 procent, följt av mejeri med 21 procent. Anledningen till att man håller ut mat och dryck varierar med livsmedelskategori, men totalt sett är att det hälldes ut för att den blev över efter servering det största skälet (71 procent).

Resultatet från denna undersökning visar att mängden mat och dryck från hushåll via avlopp är betydande i förhållande till det matavfall som går till avfallshantering (förbränning och biologisk behandling). De totala mängderna som hälldes ut var cirka 190 000 ton mat i undersökningen 2021, motsvarande siffra var 226 000 ton under 2014. Detta kan jämföras med att det under 2018 uppskattades slängas 693 000 ton fast matavfall till avfallshantering från hushållen. Även om den totala mängden av mat och dryck som uppskattats hållas ut i avloppet 2021 är lägre jämfört med den tidigare undersökningen går det inte, om man tar hänsyn till osäkerhetsintervallet, att med säkerhet säga att mängderna har minskat sedan 2014.

I beteendestudien har totalt 17 respondenter intervjuats om anledningen att hålla ut mat och/eller dryck i avloppet, eller inte. Respondenter i den kvalitativa beteendestudien är övervägande enpersonshushåll som inte kastar mat i avloppet, och väldigt lite dryck, och det är framförallt för ekonomiska, och i mindre grad hållbara och praktiska skäl att de inte håller ut det. Några exempel på hur respondenterna hanterar matsvinn handlar om att de har vuxit upp med den tanken och att det finns bra alternativ att ta hand om matrester såsom kompostering av oätbar mat ifall det finns trädgård, matavfallsinsamling för ätbar mat ifall det finns genom kommunen. Utöver det kom respondenter med hushållstips för att laga mat med matrester eller gammal mat för att undvika att slänga det. Erfarenheter från beteendestudien kommer kunna utgöra en grund för utformning av fördjupade analyser framöver.

Effekterna av corona-pandemins på hur stora mängder mat och dryck som hålls ut i avloppet var inte möjliga att utvärdera i denna undersökning. Det går inte att utesluta att mängderna som hålls ut i avloppet har ändrats under mätperioderna på grund av att människor har varit hemma i större utsträckning. Livsmedelsverket har genomfört en webbaserad enkätundersökning för att undersöka hushållens kännedom, attityder och beteenden i relation till matsvinn (Livsmedelsverket, 2021). I Livsmedelsverkets undersökning efterfrågades bland annat om uppfattningen om pandemins eventuella effekter på matkonsumtionen och mängden matsvinn. 76 procent angav att matsvinnet var opåverkad av corona-pandemin, 15 procent att det minskade och 4 procent att det ökat.

Erfarenheter från undersökningen

Några viktiga erfarenheter från undersökningen vill projektgruppen lyfta fram inför framtida undersökningar av hur mycket mat och dryck som hålls ut i avlopp. Vid upprepning av undersökningen behöver potentiella osäkerhetskällor uppskattas. Förbättringsåtgärder för att minska bortfallets ”snedvridande” effekter på statistiken (nya stratifieringsvariabler, bortfallskalibrering m.m.) kan å ena sidan användas men å andra sidan kommer förändringar i undersökningsdesignen försämra jämförbarheten mellan undersökningarna. Därför behöver undersökningens ändamål vid nästa undersökningssomgång formuleras i dialog med metodstatistiker. Antaganden och frågor som undersökningen bygger på behöver fastställas innan syftet för undersökningen bestäms.

Det finns å ena sidan en stor potential för förbättring när det gäller tillförlitlighet i den här undersökningen, å andra sidan bedöms tillförlitligheten att inte vara lägre i jämförelse med undersökningen 2014. Det skedde en viss förbättring av tillförlitligheten 2021 när det drogs ett stratifierat urval och vikter beräknades för varje stratum vilket ledde till att skevheter orsakade av stratumvariablerna reducerades i jämförelse med tidigare undersökningen. Det borde kunna vara möjligt att förbättra tillförlitligheten och ytterligare justera för bortfallet genom att använda bortfallskalibrering exempelvis men i detta fall kommer ytterligare förändringar i undersökningsdesignen att rubba jämförbarheten mellan undersökningarna.

Eventuella framtida beteendestudier inom samma ämne bör skalas upp till ett större och randomiserat stickprov (slumpvis urval av personer), för att få in mer insikter från hushåll som faktiskt håller ut mat eller dryck i avloppet, samt få in en större andel flerpersongshushåll för att få fler perspektiv, t.ex var antalet barnfamiljer i denna studie väldigt låg. Urvalet för en beteendestudie skulle också behöva baseras på ett urval av respondenter baserat på de som uppger i enkäten att de håller ut mat och dryck i avloppet.

Källförteckning

Konsumentföreningen (2010). *Häll inte ut maten. Hur mycket flytande föda håller vi ut i vasken? En stickprovsundersökning*. Konsumentföreningen Stockholm

Livsmedelsverket. Fritz, K. (2021). *Matsvinn i hemmet – Kännedom, attityd och beteende*. Livsmedelsverkets Rapportserie, Uppsala. L – 2021 nr 02

Naturvårdsverket. (2014). *Mängd mat och dryck via avloppet – en enkätundersökning i svenska hushåll*. Naturvårdsverket Rapport 6624. Augusti 2014

Naturvårdsverket (2020). *Matavfall i Sverige – Uppkomst och behandling 2018*.

NRDC (2017). *Estimating quantities and types of food waste at the city level*. National Resources Defense Council. October 2017.

Regeringen (2020). Uppdrag att genomföra åtgärder under 2020–2025 inom ramen för livsmedelsstrategin. Näringsdepartementet. N2019/03245/DL

SCB (2020). *Preliminär befolkningsstatistik, första halvåret 2010–2020, hela riket*
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/kvartals-och-halvarsstatistik-kommun-lan-och-riket/preliminar-befolkningsstatistik-forsta-halvaren-2010-2020-hela-riket/>

Sveriges miljömål (2020). <https://sverigemiljomal.se/etappmalen/minskat-matsvinn/>

Van Geffen, L, Van Herpen, E., Van Trijp, H., 2017. Quantified consumer insights on food waste, Pan-European research for quantified consumer food waste understanding, Wageningen University, https://eu-refresh.org/sites/default/files/REFRESH%202017%20Quantified%20consumer%20insights%20on%20food%20waste%20D1.4_0.pdf. Accessed 29 mars 2021.

Westerhoven, V., & Steenhuisen. (2010). *Bepaling voedselverliezen bij huishoudens en bedrijfscatering in Nederland*. CREM.

WRAP. (2009). *Down the Drain. Quantification and exploration of food and drink alwaste disposed of to the sewer by households in the UK*. WRAP.

Bilaga 1. Metodik – Urvalsdesign

Urvalsram

Urvalsramen består av 8 210 313 individer med ålder 18 år eller äldre vid 2020 års slut. Den tas fram från Registret över totalbefolkningen, RTB, avseende 30 september 2020. Urvalsramen stratifierades efter hushållsstorleken på följande sätt:

- individer som vid undersökningstillfället kopplas ihop till hushåll med hushållsstorlek 1 placeras i stratum 1
- individer som vid undersökningstillfället kopplas ihop till hushåll med hushållsstorlek 2 placeras i stratum 2
- individer som vid undersökningstillfället kopplas ihop till hushåll med hushållsstorlek 3 placeras i stratum 3
- individer som vid undersökningstillfället kopplas ihop till hushåll med hushållsstorlek 4 placeras i stratum 4
- individer som vid undersökningstillfället kopplas ihop till hushåll med hushållsstorlek 5 eller större placeras i stratum 5
- individer som saknar hushållsstorlek placeras i stratum 1 eftersom de troligast utgör enpersonshushåll.

Urval

Urvalsramen sorterades efter stratum, kommun, fastighetsbeteckning och hushålls identifieringsnummer. Därefter dras ett systematiskt urval inom stratum av totalt 2050 individer från den ordnade ramen, se tabell 3. Urvalet dras systematiskt för att undvika att två individer från samma hushåll kommer med i urvalet. Antalet unika hushåll i urvalet är därmed 2050. Urvalsstorleken i varje stratum har valts med proportionell allokering mot stratums folkmängd som sen manuellt justerats för att åstadkomma jämna tal.

Tabell 3. Urvalsram och urval fördelat på stratum

Stratum	Antal i urvalsramen	Andel i urvalsramen (%)	Antal i urvalet	Andel i urvalet (%)
Stratum nr. 1	1 926 757	23,47	452	22,05
Stratum nr. 2	2 785 660	33,93	680	33,17
Stratum nr. 3	1 272 102	15,49	322	15,71
Stratum nr. 4	1 323 440	16,12	340	16,59
Stratum nr. 5	902 354	10,99	256	12,49
Totalt	8 210 313	100,00	2 050	100,00

Undersökningsperioden utgörs av två referensperioder på vardera 4 dagar. Detta medför att urvalet slumpas ut på dessa två referensperioder där båda referensperioderna består av vardera 1 025 individer

Bilaga 2. Metodik – Estimationer

Ett av syftena med den här undersökningen var att upprepa studien från 2014, vilket var första gången som SCB genomförde undersökningen. För att underlätta jämförelser upprepades tidigare genomförda skattningsförfarande med mindre förändringar. Den enda avvikelserna i urval- och skattningsförfarandena är till följd av urvalsdesignen som är stratifierad på hushållsstorlek, till skillnad mot i studien 2014 då ingen stratifiering användes. Med syfte att behålla jämförbarheten behålls alla antaganden som gjordes vid skattningarna i tidigare studie.

För varje svarande urvalsperson beräknas en hushållsvikt för urvalspersonens hushåll. Syftet med detta är att kunna redovisa resultat för hela populationen och inte bara för de svarande. Vikten kallas därför även för uppräkningsstal.

Vikterna beräknas utifrån urvalsdesignen samt antaganden om objektsbortfall och täckningsfel. Antaganden från tidigare studie behålls oförändrade för att behålla jämförbarheten mellan studierna. Precis som i studien 2014 det antogs att:

- ramen återspeglar populationen väl och därmed att över- och undertäckningen är försumbar
- bortfallet inte skiljer sig från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna.

Beräkningen görs med hjälp av ett av SCB egenutvecklat SAS-makro (ETOS).

Vikterna i denna undersökning beskrivas med formeln:

$$w_k = \frac{N_h}{n_h} * \frac{1}{a[d(i)]}$$

Där

- w_k = vikt/uppräkningsstal för objekt k
- N_h = antal objekt i urvalsramen i stratum h
- n_h = antal svarande objekt i urvalet i stratum h
- $a[d(i)]$ = antal medlemmar i hushåll $d(i)$ som ingår i urvalsramen

Vikterna/uppräkningsstalen multipliceras med objektens variabelvärden för att skapa statistikvärden gällande för populationen. Om vikterna inte används så kan resultaten bli missvisande. Vikterna kompenserar för objektsbortfallet men inte för det partiella bortfallet.

För beräkning av hushållsskattning per år används följande formel:

$$= \sum_{h=1}^H \sum_{r_h} 365 * \frac{y_k}{4} * w_k$$

Där

- w_k = vikt/uppräkningsstal för objekt k
- y_k = variabelvärde för objekt k

Summering sker först stratumvis över svarsmängderna rh , därefter summeras stratumtotalerna över stratum.

För beräkning av skattning per hushåll och dag används:

$$= \frac{\sum_{h=1}^H \sum_{r_h} \frac{y_k}{4} * w_k}{\sum_{h=1}^H \sum_{r_h} w_k}$$

Där

- w_k = vikt/uppräkningsstal för objekt k
- y_k = variabelvärde för objekt k

Summering sker först stratumvis över svarsmängderna rh , därefter summeras stratumtotalerna över stratum.

För beräkning av individskattning per dag används följande formel:

$$= \frac{\sum_{h=1}^H \sum_{r_h} \frac{y_k}{4} * w_k}{\sum_{h=1}^H \sum_{r_h} a_k * w_k}$$

Där

- w_k = vikt/uppräkningsstal för objekt k
- y_k = variabelvärde för objekt k
- a_k = antal medlemmar i objekt k :s hushåll

Summering sker först stratumvis över svarsmängderna rh , därefter summeras stratumtotalerna över stratum.

Den totala befolkningen skattas utifrån de svarande i urvalet. Detta görs för att korrigera för urvalsfel samt den övertäckning som uppstår i och med till exempel avlidna och emigrerade. Det här är ett standardförfarande som används i många undersökningar, t.ex. i Arbetskraftsundersökningen (AKU).

Observera att individer med matavfallskvarn i hushållet vilka togs bort från de svarande i studien 2014, räknas som svarande i den här undersökningen eftersom frågan om matavfallskvarn tagits bort.

Genom att utifrån undersökningen skatta både täljare och nämnare minskar eventuella skevheter för skattningen av kvoten. Den totala mängden (täljaren) avser alltså mat och dryck i avloppet från personer (inklusive barn) i hushåll. Det sanna antalet personer i populationen ”personer i hushåll”, dvs. nämnaren, är okänd, och skattas utifrån enkätsvaren. Genom att skatta populationens storlek korrigerar vi även för urvalsfel. Detta att skatta täljare och nämnare är som tidigare nämnts en metod som vanligtvis används i olika undersökningar, t.ex. Arbetskraftsundersökningen (AKU).

Enkäten kompletterades med fyra frågor (2-5) som var tänkt att användas för att försöka få en bild om potentiella förändringar i mängden av mat och dryck som hölls ut som en följd av att vissa hushållsmedlemmar har ändrat sina hemmatider beroende på corona-pandemin.

Med hjälp av frågor 2-4 planerades att dela in de svarande hushållen i grupper av hushåll där under 4 dagars mätperiod:

- ingen hushållsmedlem arbetade under någon av fyra dagar
- fanns en hushållsmedlem som arbetade under någon av fyra dagar men inte hemifrån
- fanns en hushållsmedlem som arbetade helt eller delvis hemifrån enbart pga. corona-pandemin
- fanns en hushållsmedlem som arbetade helt eller delvis hemifrån pga. andra orsaker

Den ovanstående uppdelningen skulle kunna ge en möjlighet att få fram skattningar för en grupp eller grupper av hushåll som inte alls är påverkade av Corona (exempelvis en grupp som innehåller de som fortfarande jobbar på arbetsplatsen: butiks eller sjukvårdspersonal, snickare etc.) och sen jämföra mot hushållsgruppen som ändrade sina hemmatider p.g.a. Corona (vems hushållsmedlemmar numera enbart arbetar hemifrån men som tidigare alltid arbetade på arbetsplatsen, exempelvis kontorsarbete, vissa konsulter etc.)

Frågorna 2–4 hade en ruta där svarande skulle ange ett antal hushållsmedlemmar som ”arbetade minst 1 timme som anställd eller egen företagare”, ”arbetade hemifrån” och ”arbetade hemifrån enbart pga. Coronapandemin”. Den här informationen skulle kunna möjliggöra mer detaljerad gruppindelning kopplad till ett antal dagar. Vid ett tillräckligt stort antal svarande borde man kunna jämföra hur skattningarna skiljer sig för samtliga dessa grupper (arbetade bara hemifrån, 3 dagar, 2 dagar, 1 dag, arbetade inte hemifrån alls). Skattningarna för de som arbetar helt och hållet hemifrån är nästan mer intressanta, än skattningar för de personer som jobbade mer än hälften hemifrån.

Fråga 5 är en kompletterande opinionsfråga som var avsedd att återspegla den egna uppfattningen gällande förändringar av mängden av mat och dryck som hölls ut i avloppet av hushållen i avloppet pga. coronapandemin.

För de 583 observationerna som tagits med i beräkningarna av avfallsmängden förekommer partiellt bortfall och vissa logiska fel för dessa frågor. Detta korrigerades med imputering som utfördes vid granskningen av respektive variabel. I fråga 5 kodades 17 stycken med partiellt bortfall om som ”vet ej”. När det gäller frågorna 2–4,

kodades 42 svar om utifrån granskarens förståelse samt den befintliga informationen som svarande angett gällande samtliga variabler. Om uppgifter i frågorna 2–4 som gäller antal hushållsmedlemmar fyllts i för någon fråga men någon annan var tom tolkades det tomma fältet som 0. Inga uppgifter i ja/nej frågorna 2–4 fylldes i baserat på uppgifter i frågorna 2–4 som gäller ett antal hushållsmedlemmar. Om det fanns en hushållsmedlem som arbetade helt eller delvis hemifrån pga. Coronapandemin eller pga. andra orsaker och samtidigt saknades det svar gällande medlemmar i hushållet som arbetade hemifrån den saknade uppgiften fylldes i utifrån uppgifter från fråga 4. Om det fanns en hushållsmedlem som arbetade hemifrån men saknade en uppgift gällande hushållsmedlem som arbetade under någon av de 4 fyra dagarna har den saknade uppgiften fyllts i utifrån informationen som anges i fråga 3.

Punkt- och medelfelsskattningar för frågorna 2-5 gjordes i linje med ovanstående estimationsbeskrivning för matavfallsmännen. Någon analys med mer detaljerad gruppindelning kopplad till ett antal dagar i grupperna gjordes inte pga. grupperna var för små.

Inget resultat redovisas när det gäller de ovanstående frågorna. Anledningen till detta är att på grund av

- ett antagande att bortfallet inte skiljer sig från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna behålls oförändrad i syfte att uppnå jämförbarheten mellan undersökningarna. Detta ledde till en risk att statistiken blev missvisande pga bortfallets snedvridande effekter
- ett stort objekts- och partiellt bortfall gjorde att det inte fanns tillräckligt med observationer

Under de ovanstående förutsättningarna finns det en risk att det inte är möjligt att påvisa någon statistiskt säkerställd skillnad mellan grupperna. I detta fall kan skillnaden mellan två värden antingen bero på en skillnad i verkligheten, eller på olika typer av osäkerhet i undersökningen.

Vid upprepning av undersökningen behöver någon slags uppskattning av vad potentiella osäkerhetskällor samt bibehållna antaganden som den nuvarande designen leder till göras innan syftet är fastställt. Förbättringsåtgärder för att minska bortfallets ”snedvridande” effekter på statistiken (nya stratifieringsvariabler, bortfallskalibrering m.m.) kan å ena sidan användas men å andra sidan kommer förändringar i undersökningsdesignen försämra jämförbarheten mellan undersökningarna. Därför behöver undersökningens ändamål vid nästa undersökningsomgång skulle formuleras i dialog med metodstatistiker.

Bilaga 3. Intervjufrågor

Hushåll och område

- Hur många personer är det i hushållet? (bara fråga om ålder i singel person hh)
- Hur många av dessa är barn?
- Bor alla hela tiden hemma eller inte?
- Bor ni i stan eller på landet? I vilken kommun?
- Bor ni i lägenhet eller i hus?

Mängd mat och dryck som (inte) hålls ut

- Lagar ni mat hemma (flera dagar i veckan)?
- Finns det skillnader mellan personer i hushållet hur mycket man håller ut?
- Annat som ni vill ta upp från enkäten?

Beteende

- På vilket sätt håller ni ut mat eller dryck i avloppet, eller inte?
- Varför hålls det mat och dryck i avloppet? I vilka fall gör ni det?
- Dyker det upp problem när ni gör det? (tex förstoppningar, fett i diskhon)
- Finns det alternativa sätt för att bli av med mat och dryck utan att hålla ut det i avloppet?
- Undviker ni att hålla ut mat och dryck i avloppet, i så fall, hur?
- Vad kan göras av andra (tex kommun) för att det ska blir enklare att bli av med mat och dryck på annat sätt än i avloppet?
- Vad kan ni själv göra för att inte hålla ut mat och dryck i avloppet?
- Håller ni ut mer eller mindre än andra du känner?
- Har ni andra tankar eller kommentar?

Bilaga 4. Resultattabeller

För att en punktskattning ska bli användbar måste den kompletteras med information om osäkerheten. Vi kan inte säga exakt hur mycket skattningen avviker från det sanna värdet, men det går ofta att ange en nedre och en övre gräns mellan vilka det är högst troligt att det sanna värdet ligger. Ett sådant intervall kallas för ett osäkerhetsintervall.

Osäkerhetsintervall för varje punktskattning beräknas som: punktskattning $\pm 1,96$ * medelfel. Komponenten $1,96$ * medelfel kallas felmarginal.

Tabell 4. Punktskattning (ton/år) och felmarginal +/- (ton/år) för totala mängder 2021.

Kategori	Totala mängder (ton/år)	Felmarginal +/- (ton/år)
Kaffe/te	84 434	13 765
Mejeri	38 154	7 869
Övriga drycker	17 363	5 159
Sås och soppa	17 296	5 635
Fast matavfall	15 481	5 496
Övrigt flytande matavfall	7 855	3 048
Sött	5 401	2 410
Totalt	185 985	25 340

Tabell 5. Livsmedelskategorier via avloppet, punktskattning (kg/person och år) och felmarginal +/- (kg/person och år) 2021.

Kategori	Mängd per person (kg/år)	Felmarginal per person +/- (kg/år)
Kaffe/te	8,4	1,3
Mejeri	3,8	0,7
Övriga drycker	1,7	0,5
Sås och soppa	1,7	0,5
Fast matavfall	1,5	0,5
Övrigt flytande matavfall	0,8	0,3
Sött	0,5	0,2
Totalt	18,5	2,3

Tabell 6. Anledningar till att mat och dryck hålls ut via avloppet, punktskattning och felmarginal. Redovisas i procent.

Anledning	Punktskattning och felmarginal	Mejeri %	Kaffe/te %	Övriga drycker %	Sött %	Sås och soppa %	Övrigt flytande matavfall %	Fast matavfall %	Totala mängder mat och dryck (%)
Gammalt/utgången datum	Punktskattning	54,7	5,5	37,3	51,7	18,3	29,3	17,6	23,3
	Felmarginal	8,6	2,3	15,1	22,2	14,6	15,7	10,4	4,1
Över efter måltid/matlagning/fika	Punktskattning	41,1	90,5	49,6	39,8	71,1	61,9	79,7	71,0
	Felmarginal	8,4	4,6	13,5	19,9	19,3	16,5	10,8	4,3
Övrigt	Punktskattning	4,2	4,0	13,1	8,5	10,6	8,8	2,7	5,7
	Felmarginal	2,2	4,2	9,0	13,3	17,4	5,6	2,4	2,8

Tabell 7. Mängder mat och dryck per person fördelat på olika hushållstyper, punktskattning och felmarginal. Redovisas i kg per person och år.

Personer per hushåll	Punktskattning per person (kg/ år)	felmarginal per person (kg/ år)
Per person i enpersonshushåll	25,7	6,8
Per person i tvåpersonshushåll	21,1	4,0
Per person i trepersonshushåll	15,3	4,4
Per person i fyrapersonshushåll	13,7	4,2
Per person i fempersonshushåll	10,2	5,4

Bilaga 5. Enkäten

Denna enkät skickades ut till hushållen. Detta exempel avser insamlingsdagarna 20 januari – 23 januari 2021. I de enkäter som skickades ut till hushållen var dessa datum justerade för att stämma med de dagarna som var avsedda för respektive hushåll. Endast en dag (20 januari) är med i detta exempel och resterande dagar i enkäten är utformade på samma sätt.

Mat och dryck som slängs i avloppet

onsdag 20 januari–lördag 23 januari

Vänligen läs igenom följande innan mat och dryck som slängs i avloppet registreras

- Registrera mat och dryck som varit avsedd att ätas eller drickas, men istället slängs i hemmets avlopp via t.ex. diskho, vask/slask eller toalett.
- Registrera mat och dryck som slängs i avloppet oavsett om det är ät-/drickbart eller inte.
- Kaffesump, matfett, spad från burkkonserver, kokvatten med buljong och annat som slängs i avloppet ska bara registreras om det i vanliga fall brukar ätas eller drickas.
- Försök fördela mellan de olika kategorierna av mat och dryck, t.ex. mellan rester av fil och flingor eller gröt och mjölk.
- Uppskatta mängderna så gott det går, även när t.ex. förpackningar sköljs ur.

Frågeblanketten läses maskinellt. Vi ber dig därför att:

- Använda bläckpenna
- Skriva tydliga siffror, så här:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- När du skriver deciliter skriv så här

1	0
---	---

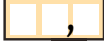

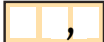

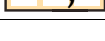
 dl
- Markera dina svar med kryss, så här:
- Om du svarat fel täck hela rutan med det felaktiga krysset, så här:

<p>1 Hur många vuxna och barn ingår i hushållet? <i>Räkna med dig själv. Räkna med både vuxna och barn som bor minst halva tiden i ditt hushåll, exempelvis fosterbarn och sambos barn.</i></p> <p><input type="text" value=""/> vuxna (18 år och äldre)</p> <p><input type="text" value=""/> barn (17 år och yngre)</p>
<p>2 Arbetade någon hushållsmedlem under någon av dessa fyra dagar? <i>Arbetade minst 1 timme som anställd eller egen företagare.</i></p> <p>☐ Ja, <input type="text" value=""/> stycken arbetade</p> <p>☐ Nej, ingen arbetade → <i>Gå till fråga 5</i></p>
<p>3 Arbetade någon hushållsmedlem helt eller delvis hemifrån under dessa fyra dagar?</p> <p>☐ Ja, <input type="text" value=""/> stycken arbetade hemifrån</p> <p>☐ Nej, ingen arbetade hemifrån → <i>Gå till fråga 5</i></p>
<p>4 Hur många hushållsmedlemmar tror du arbetade hemifrån enbart pga. coronapandemin?</p> <p><input type="text" value=""/> stycken</p> <p>☐ Arbetade hemifrån pga. andra orsaker</p>
<p>5 Tror du att mängden mat och dryck hushållet slänger i avloppet har förändrats pga. coronapandemin?</p> <p>☐ Ja, mer slängs</p> <p>☐ Ja, mindre slängs</p> <p>☐ Nej, ungefär samma mängd slängs</p> <p>☐ Vet inte</p>
<p>Har du några kommentarer till enkäten får du gärna skriva dem här:</p> <div style="border: 1px solid black; height: 60px; width: 100%;"></div>

VAR GOD VÄND!

Onsdag 20 januari

Ingen mat eller dryck har slängts i avloppet under dagen.

Mat och dryck i avloppet		Hur mycket?	Av vilken anledning?		
Dela upp matavfallet i kategorierna nedan så långt det är möjligt. Välj annars den kategori som bäst överensstämmer.		Använd en ny rad för varje tillfälle mat eller dryck slängs i avloppet.	Sätt ett kryss (X) i lämplig ruta för varje anledning:		
			Gammal vara eller utgånget datum	Rester från måltid/fika/matlagning	Annan anledning
Mejeri	T.ex. mjölk, filmjölk, yoghurt, gräddfil, crème fraiche, grädde och smör	 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
Kaffe och te	Kaffe och te (eventuellt socker eller mjölk behöver inte särskiljas)	 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
Övriga drycker	T.ex. saft, kolsyrade drycker, flaskvatten, juice, vin och öl	 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
Sött	T.ex. glass, sorbet, sylt, kräm, marmelad och smoothies	 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
Sås, soppa och röror	Färdigköpta eller hemlagade såser, soppor och röror	 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
Övrigt flytande matavfall	T.ex. rått ägg, kokosmjölk, olja och tomatpuré	 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
Fast matavfall	T.ex. ris, pasta, mjöl, potatismos, müsli och flingor	 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐
		 dl	☐	☐	☐

För att få ännu mer kunskap om varför mat och dryck slängs i avloppet av hushållen kommer Svenska MiljöEmissionsData (SMED) genomföra en uppföljningsstudie. Den består av telefonintervjuer med några av hushållen som besvarat enkäten. Intervjun kommer handla om anledningar till att mat och dryck slängs i avloppet eller på andra ställen.

Om projektgruppen på SMED ska kunna kontakta dig för en intervju behöver de få ta del av dina kontaktuppgifter. Genom att fylla i dina kontaktuppgifter nedan samtycker du till att SCB lämnar dem vidare till IVL, där kontaktuppgifterna inte omfattas av sekretess. Blir ditt hushåll utvalt för att delta i studien kommer du bli kontaktad via telefon eller mejl. Deltagandet är frivilligt och du kan när som helst avbryta det.

Lämnade kontaktuppgifter sparas hos IVL under tiden studien pågår och därefter i högst ett år. De kommer endast användas för eventuell kontakt med de hushåll som har samtyckt till att delta i studien.

Namn:

Telefonnummer:

-

E-postadress:
Var vänlig skriv som i exemplet nedan.

EXEMPEL:

Tack för ditt hushålls medverkan!

Rapporten uttrycker nödvändigtvis inte Naturvårdsverkets ställningstagande. Författarna svarar själva för innehållet och anges vid referens till rapporten.

Mängd mat och dryck via avloppet från svenska hushåll 2021

En enkätundersökning och beteendestudie

Vår produktion, distribution och konsumtion av mat står för en betydande del av vår miljöpåverkan. Att minska de stora mängderna matsvinn är en viktig del i arbetet att nå mer resurseffektivt samhälle. Svenska Miljö Emissions Data (SMED) har på uppdrag av Naturvårdsverket, inom det gemensamma regeringsuppdraget för minskat matsvinn, undersökt hur mycket mat och dryck som hushållen håller ut via avloppen i Sverige.

